

Presentació de *La força de les paraules*

DANIEL PALOMERAS – Vic, 12 de gener de 2018

Si volgués explicar el llibre amb quatre mots, diria jo que es tracta d'un conjunt de relats breus, d'unes pinzellades autobiogràfiques en forma d'estampes d'infantesa circumscrites a un espai molt concret, tal volta per fer cert allò que Rilke va deixar dit que la vertadera pàtria és la pròpia infantesa. I també amb uns tocs de fantasia.

Els relats són d'una intriga menuda, com crec que pretén l'autora, domèstica, local. S'expressen en primera persona, suposo que per guiar-nos més delicadament pels camins de la intimitat. Tot podia haver anat d'aquella manera, o potser d'una altra, tal volta d'infinites maneres, però no, són tal i com van ser observades i són com ens han estat narrades. Què les fa especials? Doncs que han estat recollides amb sensibilitat, que van configurant records, no només de llocs i fets sinó, i sobretot, de sensacions i de descobertes. Allò que un recorda i probablement els altres no, amb aquestes jerarquies de la memòria tan paradoxals. Temes suggerits subtilment, en els quals no hi sobra res ja que la narradora és dins l'obra i les emocions són les que manen. I amb un toc d'enyorança, no pas trista, tot i que les coses, com tot el que és important, tinguin lloc una mica a l'ombra: cadascú plora a la seva manera el temps que passa, va deixar escrit Céline.

Enyorança d'un temps perdut, que hem d'entendre com a passat, un temps que no és el dels rellotges ni el dels calendaris, un temps que, evidentment, ja no tornarà, que s'ha fet pur i que hem de saber veure com una mica antic. Un mirall trencat (perdoneu la referència rodorediana) en mil bocins, cada un dels quals ens mostra un moment de vida: el poble, la família, els amics, l'escola, el paisatge. Un temps que és més instant que no durada en la creació d'aquest petit univers. Un retrobament exterior i interior del qual a tots ens fa protagonistes, en què convivim amb personatges, retrats de vegades anònims, de vegades anomenats amb un motiu, als qual crec que podria posar nom i cognoms, tot i que no sé si l'encertaria. Uns personatges que viuen i es mouen per una geografia que és imatge de les seves ànimes.

En el meu cas, com a lector, la mirada de la narradora em porta a un lloc concret. A Oló. I no només perquè em transporta als seus horts, cases, carrers, places, cinema o església sinó també al so de les campanes, al lladruc dels gossos, a les veus de la gent, a la cridòria de la mainada, als colors de l'entorn o a l'escatainar de les gallines al corral. Tot i que existeix una distància en el temps, la Miracle és més jove que no jo, i en l'espai, ella és de Santolaria i jo de dalt d'Oló, ben bé mig quilòmetre sideral malgrat que des del terrat de casa meva es veia la teulada de casa seva, malgrat tot, estem parlant del mateix, ja que ens referim a percepcions més que no pas a realitats determinants, a mirades, il·lusions, sentiments, expressats des d'una prosa poètica autèntica, alegre i melancòlica, a voltes lluminosa i a voltes més ombrívola, sempre pulcra.

Un espai que no és mai opressiu, tot i que, des del meu record, diria que en algun moment podria haver-ho estat. Parlem dels horts del Roc o de l'Obaga (la Baga, en dèiem), parlem de la Gola de la Galeta? (per què el diccionari no recull la paraula *gola* amb aquest significat i només en podem dir *gorg*?), parlem d'*agoitar*, quan el que fèiem era una mica més que veure o mirar, parlem de *beguda* com a àpat que es porta al camp i no pas de res que es begui, d'*esmolls* i d'anar *rostos enllà*, que pels de dalt Oló podria ser *balços avall* després que t'hagin ventat una bona *coça*. I encara hi afegiria de la meva collita la interjecció per excel·lència dels olonencs, que ignoro si es manté vigent: *ma!*, com a indicadora de sorpresa, estranyesa o incredulitat.

En aquests sentit, aquests relats són vida fluctuant, que des del minimalisme narratiu i espacial ens porta, com ja deia abans, a una altra època. I tenen la virtut de projectar-nos des de la nostra vida a la condició humana sencera, que en el fons és el mateix, i ho aconsegueixen des de l'instant en el qual el lector comença a esdevenir còmplice. Des de l'instant en què l'autora ens arriba.

Descobrim, des d'aquesta complicitat, les coses extraordinàries de les nostres vides, vides en què acostumem a pensar que no hi ha passat mai gaire res.

Traspassem també la frontera subtil que permet transformar la realitat en ficció. Veritat i ficció, mai fingiment. I sentim passar una mica de vida, que llisca amb els petits sotrats de cada relat.

Quan la primavera passada la direcció de *El 9 Nou* em va demanar de formar part del jurat de relats breus que el bisetmanari volia publicar al llarg de l'estiu, em va cridar l'atenció, a l'igual que als altres dos companys amb qui vaig fer equip, una narració impecable que va figurar entre les tres guardonades. La meva sorpresa va ser del tot agradable quan vaig saber que l'autora era d'Oló, la Miracle Sala.

I ja que parlàvem de paraules, el nucli dur de la literatura, mencionaré la que per mi és la millor virtut de *La força de les paraules*: l'impecable tractament del llenguatge, la capacitat expressiva, d'una forma senzilla, moderna, sense estar renyida amb la puresa de l'idioma, allunyada d'arcaïsmes sense deixar de ser popular, amb una construcció sensible, de prosa poètica que deia ja abans, però sense aquell fals to que de vegades embafa tant.

La força de les paraules és, potser per sobre de tot i segons el meu parer, una demostració d'amor al país, a la gent i a la nostra llengua.